

Sturen op veiligheid in de binnenvaart

Hoe voorkomen we dat het betere de vijand van het goede wordt?

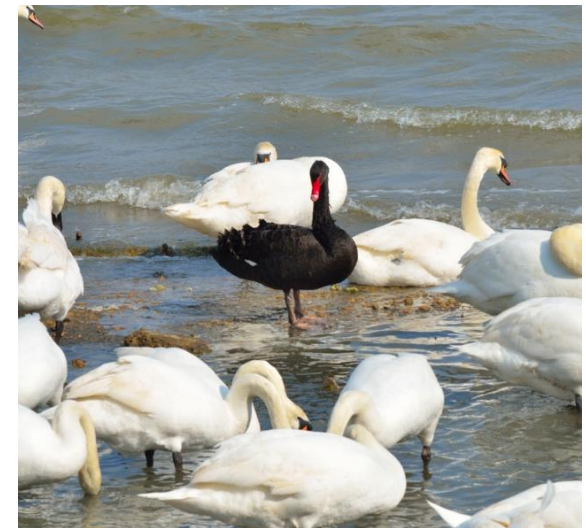
- U weet het allemaal: ooit waren ongevallen een 'act of god', daarna geloofden de liberalen dat het persoonlijke fouten waren, maar sinds de zestiger jaren kijken we bij ongevallen of 'redelijke' preventie ze niet had kunnen voorkomen – we zijn van een schuldcultuur naar een risicocultuur gegaan.
- Nu zijn we echter nog een stap verder gegaan: elk mediageniek ongeval is een bewijs dat het systeem (meestal de overheid) gefaald heeft – we zijn naar een nieuwe schuldcultuur, de voorzorgscultuur gegaan.
- Een van de gevolgen is dat slachtoffers van exotische risico's meer 'rechten' hebben dan slachtoffers van 'gewone' auto-ongevallen.

- Een handvol doden per jaar structureel
- Dat is onacceptabel hoog!
- Of niet als je kijkt naar de tientallen doden in de bouw?
- En naar 2200 doden door keukentrapjes?

- Meer regels leiden niet zomaar tot meer veiligheid
- Frederick Wolfe heeft laten zien dat winst een betere voorspeller is van veiligheid dan (meer geld besteed aan) meer veiligheidsregels
- En natuurlijk de klassieker Adams: wie zich veilig voelt, gedraagt zich onveilig (en omgekeerd).
- Grootste risico is nog steeds werkeloosheid (en keukentrapjes)

Complexe en gekoppelde processen leiden tot incidenten

- De zwarte zwaan is een gebeurtenis die buiten de normale verwachtingspatronen valt.
- De zwarte zwaan laat het complexe en gekoppelde systeem bezwijken.
- Na het verschijnen van de zwarte zwaan wordt gezocht naar verklaringen, zodat de zwarte zwaan achteraf voorspelbaar lijkt te zijn.
- Mensen zijn geneigd om zich te gedragen alsof er geen zwarte zwanen zijn.

- Geen productie lijkt op het eerste gezicht het meest veilig, maar verlies van werkgelegenheid leidt tot meer individuele onveiligheid.
- Management wil uitstralen 'veiligheid boven alles' maar in de praktijk moet altijd de afweging gemaakt worden of het 'veilig genoeg' is.

- Definitie risico-regelreflex: De reflex om na het publiek worden van een risico te besluiten tot het nemen van maatregelen om het risico te verminderen, zonder de voor- en nadelen van de maatregelen bewust te wegen.
- Managementsystemen schrijven voor dat er verbetermaatregelen genomen moeten worden na een incident.
- De risico-regelreflex leidt tot complexere processen en procedures en daarmee ondanks de goede bedoelingen op termijn tot zwarte zwanen

- Eigen moederbedrijf stelt eigen eisen met een zwaardere doorwerking
- Toezicht drukt vooral op arbeidsveiligheid en zorgt daarmee niet voor meer aandacht voor veiligheid met een grote 'V'.
- Samenwerking is moeilijk in de praktijk.

- Ja, (ook) ik denk dat het veiliger kan in de binnenvaart
- Niet door meer overheidsinspectie
- Sleutel ligt bij opdrachtgevers
- Als die handschoen niet oppakken dan is verzekerde risico-aansprakelijkheid een tweede goede optie